

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Praze rozhodl samosoudcem JUDr. Davidem Kryskou ve věci

žalobce: **J. O. O.**, narozen X
státní příslušník Ugandské republiky
bytem X

zastoupen Organizací pro pomoc uprchlíkům, z. s., IČO: 45768676
sídlem Poděbradská 173/5, Vysočany, Praha 9

proti

žalovanému: **Ministerstvo vnitra**
sídlem Nad Štolou 936/3, Holešovice, Praha 7

o **žalobě proti rozhodnutí** žalovaného ze dne 21. 2. 2024, č. j. OAM-12/ZA-ZA11-K03-2023,

takto:

- I. **Rozhodnutí žalovaného ze dne 21. 2. 2024, č. j. OAM-12/ZA-ZA11-K03-2023, se ruší a věc se vrací žalovanému k dalšímu řízení.**
- II. **Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.**

Odůvodnění:

Vymezení věci

1. Žalobce se žalobou podle části třetí, hlavy druhé, dílu prvního zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“) domáhá zrušení v záhlaví označeného rozhodnutí (dále jen „napadené rozhodnutí“), kterým žalovaný žalobci neudělil

Shodu s prvopisem potvrzuje: Mgr. E. M.

mezinárodní ochranu v žádné z jejích forem podle zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů.

Obsah napadeného rozhodnutí

2. Žalobce dne 4. 1. 2023 požádal o udělení mezinárodní ochrany a dne 11. 1. 2023 k podané žádosti poskytl údaje. Mimo jiné sdělil, že od roku 2020 je členem opoziční politické strany *National Unity Platform* (dále jen „NUP“). Byl aktivní a plánoval se ucházet o členství v „zastupitelstvu Oyam District“ v roce 2026. Žadatel je svobodný, v zemi původu má družku, se kterou očekávají narození dítěte, přičemž má další 4 děti, které žijí v zemi původu se svou matkou. Žil a měl registrovaný pobyt ve městě Kampala. V zemi původu byl zbit, mučen a bylo mu mířeno na hlavu zbraní v souvislosti s jeho politickou aktivitou.
3. Žalovaný při posouzení žádosti vycházel z informací, které ohledně politické a bezpečnostní situace a stavu dodržování lidských práv v zemi původu shromáždil (Informace OAMP: Bezpečnostní a politická situace v zemi, květen 2023, a Zprávy MZV USA o dodržování lidských práv za rok 2022 ze dne 20. března 2023). Například Zpráva MZV USA o dodržování lidských práv (březen 2023) zmiňuje negativní jednání státních bezpečnostních služeb s některými členy NUP. Opoziční strany informovaly, že bezpečnostní orgány omezovaly jejich provoz, a to zejména během voleb. Opoziční aktivisté, místní média, lidskoprávní aktivisté a náboženští představitelé informovali o tom, že bezpečnostní síly zabily některé osoby, které stát označil za disidenty a které obvinil z trestné činnosti. Objevovaly se zprávy o mizení osob, které měly na svědomí státní úřady. Opoziční strana NUP informovala, že ačkoli se neupřesněný počet jejich podporovatelů nachází neznámo kde, bezpečnostní síly i nadále bez soudu náhodně zadržovaly jejich podporovatele. Zástupci strany NUP informovali, že příslušníci bezpečnostních složek v civilu a v neoznačených dodávkách zadrželi a zatkli některé podporovatele NUP. Někteří podporovatelé NUP zůstávali neznámo kde. NUP informovala, že předložila státním úřadům seznam 24 osob, které se začaly pohřešovat mezi lety 2019 a 2022. Státní orgány zadržovaly řadu opozičních politiků a aktivistů z politicky motivovaných důvodů. Orgány mnoho z nich propustily bez vznesení obvinění, jiné však obvinily před vojenskými soudy. Lidskoprávní organizace informovaly o tom, že vězeňské úřady jim bránily v návštěvách politických vězňů a zadržovaných.
4. K žalobcem předloženým písemným materiálům žalovaný uvedl, že se převážně jedná o novinové články či zprávy nevládní organizace *Human Rights Watch* informující o mizení, zatýkání či mučení některých členů politické strany NUP policií či armádou. Hovoří se v nich mimo jiné o únosech členů NUP bezpečnostními složkami, které se odehrály před prezidentskými volbami, v jejich průběhu či po skončení, přičemž ministr informací a mluvčí policie a armády uvedli, že o pohřešování příznivců opozice nevědí. Popisují se případy pohřešovaných osob včetně těch, které se vrátily a uvedly, že byly vězněny na různých místech, mimo jiné i v zařízení vojenské policie či nejmenovaném vazebním zařízení poté, co byly uneseny uniformovanými muži. Utajovaná zatčení a zadržování příznivců NUP nejsou nic nového, docházelo k nim i před prezidentskými volbami.
5. Žalobcem předložená lékařská zpráva z radiologického vyšetření břicha, vydaná v zemi původu žalobce, konstatovala, že nález odpovídá normálnímu snímku břicha a příčinou bolesti pacienta je poranění způsobené na zádech, které nelze při sonografickém vyšetření spatřit. Žalovaný tento materiál vyhodnotil jako potvrzení, že se žalobce dne 13. 12. 2022

Shodu s prvopisem potvrzuje: Mgr. E. M.

dostavil do nemocnice, kde bylo provedeno vyšetření jeho břicha, které neprokázalo žádný patologický nález; zmínku o poranění zad vyhodnotil jako bezpředmětnou, neboť je obecná a nepotvrzuje žalobcem popisované bití. Pokud by skutečně byl žalobce popisovaným způsobem bit, není podle žalovaného možné, aby takové jednání nezanechalo na celém jeho těle (obličej, břicho, hrudník) alespoň nějaké další stopy, kterých by si lékař všiml a které by zaznamenal do zprávy. Za absurdní žalovaný považuje, že si žalobce naopak nenechal lékařsky potvrdit následky (zranění), která po 10 minutách bití, kopání a úderech puškami na těle musel mít, přičemž sám vypověděl, že byl v nemocnici ošetřen a bylo mu provedeno i RTG vyšetření. Tato zranění podle žalovaného buď nebyla tak závažná, nebo k nim vůbec nedošlo. K žalobcem předloženému snímku zad s několika podélnými ranami (jizvami) na kůži žalovaný uvedl, že z předložené fotografie není vůbec patrné, že se jedná o záda žadatele, ani to, kdy a kde byla fotografie pořízena. Již zmíněná zpráva z vyšetření břicha zranění kůže zad nijak nespecifikuje. Zranění na fotografii odpovídají spíše bičování (dlouhé a úzké jizvy) než žadatelem tvrzené formě napadení, tj. bití pěstmi a pažbami pušek, kopání do zad. Na fotografii nejsou zjevné ani žádné podlitiny, tržné rány, jak by bylo očekávatelné od pařeb pušek či kopanců. Zranění se žalovanému navíc jeví jako již zhojená, přičemž žalobce se měl prokazatelně v době způsobení závažného zranění nacházet v nemocnici, kde si nechal vyšetřit břicho a měl být ošetřen. Žalovanému se jeví jako nelogické, že se žalobce po zbití několika muži dostavil do nemocnice k ošetření, podstoupil různá vyšetření, ale jako jediný doklad si ponechal zprávu o vyšetření břicha, která navíc neodhalí naprosto žádné zranění a jen obecně konstatuje bolestivé zranění na zádech. Žalovaný zároveň připustil, že nedisponuje odbornými znalostmi k posuzování zdravotního stavu.

6. K žalobcem předloženému záznamu z policejní stanice o nahlášení napadení žalovaný uvedl, že se nejedná o originál, ale o kopii, z níž vyplývá, že žalobce dne 15. 12. 2022 oznámil těžké napadení s tím, že byl unesen a mučen armádou a utrpěl poranění na zádech; doporučuje se další vyšetřování, zatímco oběť bude podstupovat léčbu. Žalovaný má o obsahu a formě zprávy výrazné pochybnosti. Ve zprávě absentují zásadní informace, tj. přesný popis činu, kdy a kde k napadení žadatele došlo, kolik osob je provedlo, jejich podrobný popis (včetně oblečení, hlasu, výšky), značku jejich vozidla, a především, proč žalobce napadly; ve zprávě není uvedeno, že k napadení mělo dojít z politických důvodů. Pokud se ve zprávě hovoří o tom, že došlo k těžkému napadení žalobce, je nelogické, aby nebylo alespoň zhruba popsáno. Žalovaný policejní zprávu považuje za důkaz, že se žalobce v předmětný den dostavil na místní policii, kde oznámil únos a zbití své osoby muži v uniformách armády země původu, ale bez uvedení motivu jejich jednání a rozsahu svých zranění. Žalovaný dále pořídil překlad průkazu člena politické strany NUP, který vyhodnotil jako důkaz jeho členství ve straně.
7. Žalovaný nevyloučil, že k napadení žalobce skutečně došlo, ale vzhledem k popisu incidentu, nesrovnalostem a době, kdy k němu došlo, měl za to, že se spíše jednalo o kriminální jednání než o napadení v důsledku politické činnosti. K únosu a napadení došlo mimořádně, ze strany několika soukromých osob, až po několika letech jeho veřejné politické aktivity. K obtěžování členů opozice dochází již několik let; v jeho případě se tak nikdy nestalo, přičemž měl vystupovat zcela veřejně. K únosu a napadení mělo dojít „mimo volební období“, za situace, kdy vládní strana má v parlamentu, ve státní správě a bezpečnostních sborech většinové zastoupení. Nebyl tedy žádný zjevný důvod běžného člena opoziční politické strany fyzicky napadat. Únosy a nezákonná zadržení členů opozice jsou předmětem policejního vyšetřování a osoby nelegálně zadržené jsou následně soudy propouštěny. Žalobce sice uvedl, že by chtěl roku 2026 kandidovat, ale podle žalovaného se

mělo jednat o komunální volby a až v roce 2026. Pokud byl žalobce běžným členem strany, několik let bez potíží veřejně politicky aktivním, jeví se takové jednání vůči němu jako nelogické. Žalobce navíc o tvrzeném motivu napadení na policii nevypovídal, nezmínil, že jedním z útočníků byl jeho známý, podporovatel vládní politické strany. Pokud podle žalobce policie takové činy nevyšetřuje, ztrácí smysl jeho podání na policii, vyjma právě případu, že se jednalo o nepolitický kriminální čin. Žalobce dále sice své napadení oznámil na místní policii s tím, že útočníci měli uniformy armády země původu, ale v jím předložené kopii policejního protokolu není zmíněn motiv napadení. Obecný popis únosu a napadení žalobce v kopii policejní zprávy pak nasvědčuje spíše kriminálnímu jednání pachatelů. Policie navíc žalobcovo oznámení přijala. Pokud jednání na policii oznámil, musel mít alespoň základní důvěru v jejich postup či případnou pomoc. Ze skutečnosti, že žalobce výsledku vyšetřování nevyčkal a rychle opustil svoji zemi původu, ještě nelze dovodit, že by pachatelé nebyli nalezeni a potrestáni. Nelze hovořit ani o státem podporovaném či přehlíženém jednání vůči žalobci. Z toho, že měl být žalobce napaden muž v uniformách armády země původu žalovaný nedovozuje, že se skutečně jednalo o představitele této armády. Žalobce za své dlouholeté politické aktivity nikdy nečelil žádnému jednání ze strany státních institucí, nebyl natolik důležitým či známým členem, aby byla jeho aktivita pro vládnoucí stranu nebezpečná. Mohlo se jednat o osobní akci jeho známého, byť byl podporovatelem vládní strany. Žalovaný tak dospěl k závěru, že žalobce nebyl pronásledován pro uplatňování politických práv a svobod.

8. Žalovaný měl za prokázané, že žalobce v zemi původu nebyl z azylově relevantních důvodů pronásledován a ani se takového jednání z důvodu své rasy, pohlaví, náboženství, národnosti či příslušnosti k určité sociální skupině nemusí obávat. Nad rámec již uvedeného žalovaný zmínil, že žalobce mimo napadení své osoby z důvodu politické aktivity jiné problémy v zemi původu neuvedl. Únos a fyzická napadení několika soukromými osobami nelze prokazatelně spojit s jeho politickou činností. Žalobce je vysokoškolsky vzdělaný, měl v zemi původu dobré zaměstnání a dostatek finančních prostředků. Lze u něj proto předpokládat i vyšší znalost a schopnost ochrany své osoby různými prostředky a postupy, například přestěhováním se do jiné části města či země. Nezákonné jednání vůči členům či podporovatelům NUP je sice zaznamenáváno, ale nejedná se o jev natolik běžný, aby bylo možné předpokládat, že k němu dojde i v případě návratu žalobce do země původu.
9. K podmínkám pro udělení doplňkové ochrany žalovaný uvedl, že zde nejsou žádné skutečnosti, na základě kterých by mohla žadateli hrozit v případě návratu do země původu vážná újma uložením nebo vykonáním trestu smrti. Žalobce nesdělil, že by bylo s jeho osobou vedeno trestní či jiné soudní řízení. Z judikatury Evropského soudu pro lidská práva vyplývá, že pouhá možnost špatného zacházení nemá sama o sobě za následek porušení čl. 3 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod (č. 209/1992 Sb.). Ponížení a pokoření, které jej provázejí, by muselo dosáhnout mimořádné úrovně, jejíž hodnocení závisí na souhrnu všech okolností případu. Žalovaný k takovému závěru v případě žalobce nedospěl. Žalobce mimo jediného případu únosu a fyzického napadení ze strany soukromých osob podobným jednáním nikdy nečelil. Zemi původu opouštěl v době, kdy mu takové jednání již nehrozilo, policie byla o jeho napadení informována. Žalobce napadení ohlásil na policii, která jeho oznámení přijala. Nejednalo se proto o systematické a na osobu žadatele zaměřené jednání státního aparátu. Žalobcem poskytnuté informace policii nesvědčily o politickém motivu činu. Žalobcem zmíněná obava, že bude po svém návratu čelit dalšímu napadení v souvislosti s politickou činností, je nepodložená. Žalobce

se s žádostí o pomoc na policii přímo obrátil, což předpokládá, že k ní měl základní důvěru. Žadatel je osobou vysokoškolsky vzdělanou a s dobrým finančním příjmem. Lze se proto oprávněně domnívat, že pro návrat zvolí takové místo, které bude bezpečné, popřípadě že se obrátí se žádostí o pomoc a ochranu na příslušné orgány. Dále žalovaný upozornil, že v zemi původu žalobce neprobíhá žádný konflikt. Případné vycestování žalobce nepředstavuje ani rozpor s mezinárodními závazky ČR. Žalovaný proto dospěl k závěru, že žalobce nesplňuje podmínky pro udělení doplňkové ochrany podle § 14a zákona o azylu.

Obsah žaloby

10. Žalobce nesouhlasí se závěrem, že v zemi původu nebyl pronásledován a že mu nehrozí vážná újma, přičemž žalovaný nedostatečně zjistil skutkový stav věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti. Především namítá, že žalovaný nesprávně zjistil okolnosti a následky jeho fyzického napadení. Žalobce svá zranění po útoku ještě téhož měsíce (tedy v prosinci 2022) zdokumentoval pořízením fotografií a také videa. To na rozdíl od fotografií zachycuje nejen poraněná záda, ale i tvář žalobce. Tyto materiály doložil žalovanému v barevné digitální podobě uložené na flash disku. Žalovaný však v napadeném rozhodnutí zmiňuje pouze jeden černobílý snímek, zcela opomíjí video a zpochybňuje, že jde o záda žalobce. I přestože žalobce formou videa doložil nezpochybnitelný důkaz, že jde o jeho zranění, žalovaný tento důkaz nevzal v potaz a v napadeném rozhodnutí není video zmíněno. Jde proto o opomenutý důkaz, jenž zakládá nepřezkoumatelnost napadeného rozhodnutí. K fotografii žalovaný uvádí, že nelze zjistit datum jejího pořízení, a prohlašuje ji tedy za nerelevantní. Pokud však měl žalovaný pochybnosti, kdy přesně poranění zad žalobce vzniklo, mohl vycházet i z dalších důkazů, například z lékařské zprávy z nemocnice v zemi původu, lékařské zprávy z lékařského zařízení v přijímacím středisku z 8. 1. 2023 (tu žalovaný vůbec nevzal v potaz, přičemž žalobce se v přijímacím středisku podrobil vyšetření, jehož závěrem je mimo jiné nález známek fyzického týrání-jizev na zádech), nebo policejní zprávy ze země původu. Všechny poranění zad žalobce zmiňují, a lze tedy dovozovat, že v době jejich vydání zranění existovala. Žalovaný si však mohl sám vyžádat lékařský posudek. K prokázání časového zařazení fotografií žalobce doplnil důkazy o screenshoty obrazovky svého mobilního zařízení. Žalovaný v napadeném rozhodnutí dále zpochybňuje povahu zranění, jež fotografie znázorňuje. Ke svým závěrům však došel na základě úvah vycházejících z prozkoumání jednoho černobílého snímku. Na fotografiích doložených žalobcem jsou zcela zjevné podlitiny a tržné rány a zranění od pohledu vykazují stopy po bití dlouhými úzkými předměty. Žalovaný měl zadat lékařský posudek, neboť skutečně nedisponuje odbornými znalostmi k posouzení přesné povahy takovýchto zranění. Zranění žalobce žalovaný zpochybňuje i s odkazem na lékařskou zprávu z nemocnice v zemi původu a policejní zprávu ze země původu, které však zmiňují, že žalobce měl na zádech patrná poranění. Žalobce neměl možnost obsah a kvalitu těchto zpráv ovlivnit a není jeho chybou, že pracovníci nemocnice a policie nebyli schopni řádně zdokumentovat jeho tělesná poranění. Žalobce neměl povinnost pronásledování prokazovat jinak než vlastní věrohodnou výpověď a bylo povinností žalovaného, aby v pochybnostech shromáždil všechny dostupné důkazy, které věrohodnost jeho výpovědi vyvracejí či zpochybňují. Žalovaný přehlédl podstatné důkazy předložené žalobcem (video a lékařskou zprávu z přijímacího střediska), nevyžádal si lékařský posudek a nepodloženě zpochybňoval tvrzení žalobce.
11. Žalovaný dále nesprávně popírá politickou motivaci útoku na žalobce. Žalobce je v zemi původu aktivním politikem a členem NUP, pro něž je politická situace v zemi původu velmi

Shodu s prvopisem potvrzuje: Mgr. E. M.

nebezpečná, neboť běžně dochází k únosům, zatýkání a zabíjení osob disidentů. To potvrzují zprávy organizace *Human Rights Watch* z let 2022 a 2023 či usnesení Evropského parlamentu. Žalovaný nepopírá, že k útokům na představitele opozice v zemi původu skutečně dochází, politickou motivaci útoku na žalobce však snižuje tím, že žalobce je pouze řadový člen strany a měl v roce 2026 kandidovat na zastupitele „ve městě Oyam District“. Žalobce se však chystal kandidovat do celostátního parlamentu. Je veřejně exponovanou osobou a aktivně se zapojoval do veřejného dění, účastnil se politických kampaní své strany a politických demonstrací. Žalovaný si nebyl schopen zjistit přesné informace o politických aktivitách žalobce, což bylo způsobeno špatnou kvalitou tlumočení během pohovoru. Skutečnost, že je žalobce politikem na celostátní, a nikoliv komunální úrovni, je přitom významná, neboť může zvyšovat riskantnost jeho opozičních aktivit. Nelze souhlasit s tím, že když k útoku došlo „mimo volební období“ a vládní strana má v parlamentu i ve státních orgánech většinové zastoupení, je vyloučen politický motiv útoku. Perzekuce opozičních představitelů se v nedemokratických režimech obvykle odehrává bez ohledu na fázi volebního období či zastoupení vládní strany v parlamentu. Politické pozadí útoku žalovaný zpochybňuje též tím, že žalobce vykonával politické aktivity veřejně a bez jakýchkoliv incidentů. Žalobce však již v minulosti čelil sledování a dvěma útokům v souvislosti s politickou aktivitou. Během pohovoru tyto útoky nezmínil, neboť na ně nebyl žalovaným tázan a během výslechu mu nebyl dán prostor je zmínit.

12. Žalovaný dále upozorňuje na to, že žalobce na policii v zemi původu nevypovídal o politickém motivu svého napadení. Žalovaný dává žalobci k tíži neschopnost pracovníků policejní stanice, kteří řádně nezdokumentovali žalobcovo oznámení. To, že napadení mělo politický kontext, vyplývá z toho, že žalobce je politicky aktivní člen opozice, a z toho, co něj útočníci během útoku pokřikovali. Skutečnost, že žalobce nepočkal na výsledky vyšetřování policie a odcestoval ze země, je pak důsledkem přístupu policie, která na jeho výpověď nereagovala s ochotou věc jakkoliv řešit.
13. Žalobce dále namítá, že naplňuje i podmínky pro udělení doplňkové ochrany, neboť se stal obětí mučení. Státní orgány země původu mu nejsou schopny poskytnout účinnou ochranu, naopak jsou pravděpodobnými původci. Žalobce kromě své výpovědi poskytl řadu dalších podkladů v podobě fotografií, videa, policejní zprávy a lékařských zpráv. Jeho příběh dokreslují zprávy o současné politické situaci v zemi původu. Žalovaný však k žalobci přistupuje předpojatě a z napadeného rozhodnutí je znatelná snaha jeho výpověď znevěrohodnit, přičemž přehlíží žalobcem doložené důkazy a zanedbává povinnost náležitě zjistit stav věci. a vytváří naprosto nepochopitelné myšlenkové konstrukce.
14. Závěrem žalobce namítl, že s ním nebylo během předcházejícího řízení zacházeno jako se zranitelnou osobou podle § 2 písm. i) zákona o azylu, ač se stal obětí surového fyzického útoku. Žalobci tak nebyla poskytnuta žádná forma podpory, jež se na status zranitelné osoby váže.

Obsah vyjádření k žalobě

15. Žalovaný ve vyjádření k žalobě navrhl její zamítnutí. Žalobce mimo jediného případu únosu a napadení ze strany soukromých osob podobným jednáním nikdy nečelil a zemi původu opouštěl v době, kdy mu takové jednání již nehrozilo a policie byla o jeho napadení informována. Žalobce napadení ohlásil na policii, která jeho oznámení přijala. Žalobcem popsané jednání je v zemi jeho původu trestné a policie se tím zabývá. Nejednalo se tak o systematické jednání státního aparátu zaměřené na osobu žalobce. Skutečnost, že žalobce

nevyčkal výsledků policejního šetření, neboť se takové případy nevyšetřují, nepovažuje za pravdivou. Jediná jím doložená zpráva z vyšetření v nemocnici nevypovídá o konkrétním závažném zranění. Proto je obava, že bude po návratu čelit dalšímu napadení, nepodložená. Žalovaný se stal obětí náhodného kriminálního činu, který byl policii nahlášen. Žalobce se o vyšetřování dále nezajímal. S dostatkem finančních prostředků se mohl přestěhovat do jiné části země původu. Únos a fyzické napadení soukromými osobami nelze prokazatelně spojit s politickou činností žalobce. Žalobce nebyl pronásledován pro uplatňování politických práv a svobod ve smyslu zákona o azylu. Napadené rozhodnutí bylo vydáno v souladu se zákonem o azylu a zákonem č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „správní řád“). Také ostatní žalobní námitky jsou jen účelové, neboť žalovaný se se všemi návrhy řádně vypořádal a vyhodnotil předložené písemnosti i předestřená zranění.

Další podání žalobce

16. V doplnění žaloby doručeném dne 13. 6. 2024 žalobce uvedl, že dne 6. 5. 2024 byla unesena jeho manželka, o níž rodina od té doby nemá žádné informace.

Posouzení žaloby soudem

17. Soud ověřil, že žaloba byla podána včas (§ 32 odst. 1 zákona o azylu), osobou k tomu oprávněnou a že splňuje všechny formální požadavky na ni kladené. Jde tedy o žalobu věcně projednatelnou. Soud napadené rozhodnutí přezkoumal v mezích uplatněných žalobních bodů, jimiž je vázán (§ 75 odst. 2 věta první s. ř. s.). Soud ve věci rozhodl bez jednání, neboť pro takový postup byly splněny podmínky podle § 76 odst. 1 s. ř. s.
18. Žaloba je důvodná.
19. Podle § 2 odst. 4 zákona o azylu se pronásledováním rozumí závažné porušení lidských práv, jakož i opatření působící psychický nátlak nebo jiná obdobná jednání anebo jednání, která ve svém souběhu dosahují intenzity pronásledování, pokud jsou prováděna, podporována nebo trpěna původci pronásledování.
20. Podle § 2 odst. 5 zákona o azylu se ochranou před pronásledováním nebo vážnou újmou rozumí zejména přiměřené kroky příslušných státních orgánů, strany nebo organizace, včetně mezinárodní organizace, kontrolující stát nebo podstatnou část jeho území, směřující k zabránění pronásledování nebo způsobení vážné újmy zejména zavedením účinného právního systému pro odhalování, stíhání a trestání jednání představujících pronásledování nebo vážnou újmu, za předpokladu, že je taková ochrana účinná, není pouze přechodná a cizinec k ní má přístup.
21. Podle § 2 odst. 6 věty druhé zákona o azylu se původcem pronásledování nebo vážné újmy rozumí i soukromá osoba, pokud lze prokázat, že stát, strana nebo organizace, včetně mezinárodní organizace, kontrolující stát nebo podstatnou část jeho území nejsou schopny nebo ochotny odpovídajícím způsobem zajistit ochranu před pronásledováním nebo vážnou újmou.
22. Podle § 12 zákona o azylu se azyl cizinci udělí, bude-li v řízení o udělení mezinárodní ochrany zjištěno, že cizinec a) je pronásledován za uplatňování politických práv a svobod, nebo b) má odůvodněný strach z pronásledování z důvodu rasy, pohlaví, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro zastávání určitých politických názorů ve státě, jehož občanství má, nebo, v případě že je osobou bez státního občanství, ve státě jeho posledního trvalého bydliště.

23. Podle § 14a odst. 1 zákona o azylu se doplňková ochrana udělí cizinci, který nesplňuje důvody pro udělení azylu, bude-li v řízení o udělení mezinárodní ochrany zjištěno, že v jeho případě jsou důvodné obavy, že pokud by byl cizinec vrácen do státu, jehož je státním občanem, nebo v případě, že je osobou bez státního občanství, do státu svého posledního trvalého bydliště, by mu hrozilo skutečné nebezpečí vážné újmy podle odstavce 2 a že nemůže nebo není ochoten z důvodu takového nebezpečí využít ochrany státu, jehož je státním občanem, nebo svého posledního trvalého bydliště.
24. Žalobce nejprve obecně namítal, že v řízení byla porušena ustanovení § 2 odst. 4, § 3, § 50 odst. 2, 3 a 4 a, § 52 a § 68 odst. 3 správního řádu a § 12 a § 14a zákona o azylu. Tato obecná tvrzení však soud nepovažuje za samostatné žalobní body ve smyslu § 71 odst. 1 písm. d) s. ř. s. Podle ustálené judikatury je žalobním bodem konkrétní (tj. ve vztahu k žalobci a k projednávané věci individualizované) skutkové tvrzení doprovázené konkrétní právní argumentací, z nichž plyne, z jakých důvodů považuje žalobce napadené výroky rozhodnutí za nezákonné. *„Líčení skutkových okolností nemůže být toliko typovou charakteristikou určitých „obvyklých“ nezákonností, nýbrž zcela jasně individualizovaným, a tedy od charakteristiky jiných konkrétních skutkových dějů či okolností jednoznačně odlišitelným popisem. Žalobce je povinen vylíčit, jakých konkrétních nezákonných kroků, postupů, úkonů, úvah, hodnocení či závěrů se měl žalovaný vůči němu dopustit v procesu vydání napadeného rozhodnutí či přímo rozhodnutím samotným, a rovněž je povinen ozřejmit svůj právní náhled na to, proč se má jednat o nezákonnosti. Právní náhled na věc se přitom nemůže spokojit toliko s obecnými odkazy na určitá ustanovení zákona bez souvislosti se skutkovými výtkami“* [usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu (dále jen „NSS“) ze dne 20. 12. 2005, č. j. 2 Azs 92/2005-58]. Těmto požadavkům ovšem výše uvedená obecná tvrzení žalobce nedostála, neboť jde pouze o citace a parafráze ustanovení správního řádu či zákona o azylu, která měla být porušena, aniž by žalobce uvedl konkrétní skutečnosti či právní argumentaci, o něž své tvrzení o nezákonnosti rozhodnutí opírá. Soud se jimi proto *samostatně* nezabýval a rozhodnutí přezkoumal v rozsahu řádných žalobních bodů.
25. Namítá-li žalobce v souvislosti s povinností žalovaného zjistit řádně skutkový stav (§ 2 odst. 4 ve spojení s § 3 a § 50 odst. 2 a 3 správního řádu) a otázkou přezkoumatelnosti napadeného rozhodnutí, že opomenul některé podklady pro rozhodnutí, které žalobce v předcházejícím řízení předložil (fotografie jeho zranění a video poskytnuté žalobcem na flash disku nebo lékařská zpráva Zdravotnického zařízení Ministerstva vnitra ze vstupní prohlídky v přijímacím středisku ze dne 8. 1. 2023), neshledal soud tuto námitku důvodnou. Uvedené podklady se totiž v předloženém správním spise nenacházejí. Není o nich zmínka ani ve spisovém přehledu, ani v protokolu o pohovoru k žádosti o udělení mezinárodní ochrany ze dne 11. 1. 2023. V něm se sice uvádí, že žalobce dokládá fotografie zachycující zranění zad po napadení dne 12. 12. 2022, ale o formě, v jaké byly předloženy se zde nehovoří. O lékařské zprávě ze dne 8. 1. 2023 a videu, popřípadě flash disku, zde není zmínka vůbec.
26. Ze zásady řádného vedení správního spisu vyplývající ze zásady *„quod non est in actis, non est in mundo“* (co není ve spisech, není na světě) [srov. rozsudek NSS ze dne 18. 12. 2013, č. j. 6 As 81/2013-56] plyne, že nejsou-li uvedené podklady ve správním spise obsaženy, neměl žalovaný povinnost z nich vycházet, a to za předpokladu, že byla zásada řádného vedení správního spisu žalovaným dodržena. Žalobce přitom nenamítá porušení uvedené zásady a § 17 odst. 1 správního řádu (upravujícího povinný obsah správního spisu), nýbrž namítá, že z těchto podkladů žalovaný nevycházel a záměrně je opomněl. Nedokládá,

že tyto podklady byly v předcházejícím řízení žalovanému z jeho strany poskytnuty, nýbrž je soudu předkládá znovu. Žalobce měl přitom možnost se kdykoliv do vydání napadeného rozhodnutí (a zejména dne 31. 1. 2024) seznámit s podklady napadeného rozhodnutí, a ověřit tak, že žalovaný bude při svém rozhodování vycházet ze všech podkladů, které mu předložil. Žalobce tak však neučinil a přes výzvu se ani k seznámení s podklady napadeného rozhodnutí dne 31. 1. 2024 nedostavil. Za této situace nelze žalovanému důvodně vytýkat, že z těchto podkladů nevycházel. Námitka je nedůvodná.

27. Na tomto místě je třeba dále připomenout rozdělení břemene tvrzení a břemene důkazního mezi žadatele a žalovaného v řízení o udělení mezinárodní ochrany. Břemeno tvrzení tíží žalobce, který měl uvést důvody, které svědčí pro udělení mezinárodní ochrany (srov. rozsudek NSS ze dne 27. 3. 2008, č. j. 4 Azs 103/2007-63). Břemeno důkazní je pak rozloženo mezi žalobce a žalovaného. Prokazovat jednotlivá fakta je povinen primárně žadatel, nicméně žalovaný je povinen zajistit k dané žádosti maximální možné množství důkazů, a to jak těch, které vyvracejí tvrzení žadatele, tak těch, které je podporují. Uvede-li žadatel skutečnosti, jež by mohly nasvědčovat závěru, že opustil zemi původu pro nebezpečí pronásledování či vzniku vážné újmy, je povinností správního orgánu vést zjišťování skutkového stavu takovým způsobem, aby byly odstraněny nejasnosti o žadatelových skutečných důvodech odchodu ze země původu (srov. rozsudek NSS ze dne 19. 8. 2005, č. j. 4 Azs 467/2004-89, č. 1095/2007 Sb. NSS). Žalovaný tak nese odpovědnost za náležité zjištění reálií o zemi původu (srov. rozsudek NSS ze dne 25. 7. 2005, č. j. 5 Azs 116/2005-58). Za tímto účelem je žalovaný povinen si zajistit zprávy o zemi původu, které musí být důvěryhodné, vyvážené, ověřené z různých zdrojů, transparentní a aktuální. Zároveň se musí týkat otázek, které jsou v té které věci důležité pro posouzení případu (srov. rozsudek NSS ze dne 4. 2. 2009, č. j. 1 Azs 105/2008-81, č. 1825/2009 Sb. NSS).
28. Z právě uvedeného tak vyplývá, že žalobce byl povinen v řízení uvést tvrzení, z nichž vyplývají důvody relevantní z hlediska udělení mezinárodní ochrany. Podle soudu žalobce této své povinnosti dostál, neboť přednesl hájitelný (připustitelný) příběh vysvětlující důvody, pro které pociťuje obavy z pronásledování a nebezpečí vážné újmy. K tomuto příběhu pak předložil rovněž řadu podkladů. Žalovaný byl proto povinen zajistit dostatečné podklady pro zjištění situace v zemi původu a tyto podklady řádně vyhodnotit, a to bez ohledu na to, zda podporují verzi žalobce, nebo ji vyvracejí. Této své povinnosti však žalovaný podle soudu nedostál.
29. Předně soud za nedostatečný považuje postup žalovaného stran zjišťování a hodnocení zranění žalobce po jím tvrzeném útoku.
30. Součástí správního spisu je černobílá fotografie předložená žalobcem, která má zachycovat jeho záda, na nichž jsou výrazné stopy poranění kůže – jizvy.
31. Podle čl. 18 odst. 1 aliny 1 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2013/32/EU o společných řízeních pro přiznávání a odnímání statusu mezinárodní ochrany (dále jen „procedurální směrnice“) členské státy stanoví, že má být se souhlasem žadatele provedena jeho lékařská prohlídka ohledně známek, které by mohly vycházet z pronásledování nebo vážné újmy v minulosti, pokud to rozhodující orgán považuje za vhodné pro posouzení žádosti o mezinárodní ochranu podle článku 4 směrnice 2011/95/EU. Alternativně mohou členské státy stanovit, že takovou lékařskou prohlídku si zajistí žadatel.

32. Podle § 10 odst. 5 zákona o azylu ministerstvo v písemném poučení podle odstavce 1 věty třetí informuje žadatele o udělení mezinárodní ochrany o možnosti zajistit si lékařské vyšetření zaměřené na zjištění známek pronásledování nebo vážné újmy.
33. Z procedurální směrnice interpretované v souvislosti s judikaturou Evropského soudu pro lidská práva však vyplývá, že členské státy mají povinnost stran mučení, nelidského či ponižujícího zacházení nebo trestání zjistit všechny rozhodné skutečnosti, a to zejména v situacích, kdy existují vážné důvody se domnívat, že zranění žadatele mohlo být způsobeno mučením. Jestliže tak žadatel o udělení mezinárodní ochrany předestře důkazy o existenci a původu následků případného mučení, úkolem rozhodujícího orgánu bude získání znaleckého posudku k pravděpodobným důvodům vzniku jizev či obdobných následků u žadatele (srov. *Judicial analysis. Asylum procedures and the principle of non-refoulement*. Luxembourg: Publications Office of the European Union, 2018, s. 96).
34. Jestliže tedy žalobce předložil (prokazatelně alespoň jednu, neboť ta je součástí správního spisu) fotografii, která má zachycovat jeho záda s výraznými jizvami, a která má tak potvrzovat jeho azylový příběh, nemohl se žalovaný omezit na zcela neodborné posouzení a spekulace stran povahy, příčin a časového rámce vzniku jizev znázorněných na fotografii. To za situace, kdy sám v odůvodnění napadeného rozhodnutí uznává, že nemá potřebné odborné znalosti.
35. Ačkoliv § 10 odst. 5 zákona o azylu vyžaduje v tomto ohledu aktivitu žalobce, žalovanému bylo zřejmé, že žalobce absolvoval vstupní zdravotní prohlídku při příchodu do přijímacího střediska (srov. např. § 46 odst. 1 zákona o azylu). Bylo proto za takové situace na něm, aby si (se souhlasem žalobce) obstaral zdravotní zprávu o výsledku této prohlídky, neboť ta je schopna viditelné známky mučení odhalit (srov. Komentář k § 10. In: Chmelíčková, N., Votočková, V. *Zákon o azylu. Praktický komentář*. Praha: Wolters Kluwer, 2016, dostupné v Systému ASPI), a to bez ohledu na skutečnost, že ji žalobce z vlastní iniciativy nepředložil. Pokud totiž žalobce žalovanému poskytl výše uvedenou fotografii, měl žalovaný dále postupovat k obstarání uvedené zprávy. Pokud by z ní žalovaný zjistil to, co žalobce v žalobě tvrdí a prokazuje, tj. že lékařská zpráva ze dne 8. 1. 2023 uvádí, že „*jsou patrné známky fyzického týrání-jizvy na zádech*“, musel by v řádném zjišťování skutkového stavu ohledně povahy, příčin a časového rámce vzniku jizev pokračovat dále. S ohledem na výše uvedené požadavky procedurální směrnice by taková zjištění musela nezbytně vést k ustanovení znalce a provedení důkazu znaleckým posudkem (§ 56 správního řádu). Jestliže takto žalovaný nepostupoval, dopustil se podstatné vady řízení, která mohla mít za následek nezákonnost napadeného rozhodnutí. Žalobní bod je proto důvodný.
36. Nedostatky skutkových zjištění soud dále shledal rovněž ohledně posouzení žalobcem tvrzené politické motivace útoku. Asi hlavním důvodem, pro který žalovaný takovou motivaci zpochybňuje se závěrem, že se jednalo o „pouhý“ kriminální čin soukromých osob, je necelostátní, nýbrž pouze lokální, povaha politické činnosti žalobce.
37. Soud nejprve uvádí, že jakkoliv celostátní charakter politické aktivity nebezpečí pronásledování, popřípadě vážné újmy, zvyšují, pouhý lokální charakter jej zcela nevylučuje. Podstatné však v této souvislosti je, že závěr o „pouhé“ lokální povaze politické činnosti žalobce nemá ve správním spise dostatečnou oporu. Východiska obsažená v odůvodnění napadeného rozhodnutí, jako například, že žalobce chce v roce 2026 „kandidovat na zastupitele ve městě Oyam District“ nebo že žalobce agitoval za svoji stranu v „rodném městě Oyam District“, jsou ve své podstatě nesrozumitelná. Uvedená spojení slov

„město“ a „distrikt“ (okres) působí totiž již z jazykového hlediska jako nonsens. Také z veřejně dostupné souhrnné teritoriální informace o zemi původu žalobce pro rok 2025 Ministerstva zahraničních věcí (dostupné na <https://mzv.gov.cz/jnp/cz/index.html>) mohl soud ověřit, že „*Ugandská republika je unitární stát; správní členění zahrnuje 4 oblasti (regions) a 135 okresů (districts) plus hlavní město Kampalu.*“ Je-li tedy některá správní jednotka městem, nemůže být okresem a městské volby nejsou okresními volbami. Ve výsledku tak není vůbec jasné, zda měl žalobce v roce 2026 záměr kandidovat v komunálních volbách, nebo okresních (a tedy nadlokálních) volbách do příslušného zastupitelského orgánu na té či oné úrovni. Z protokolu o pohovoru se žalobcem nelze navíc učinit jednoznačný závěr, že se žalobce nechtěl ucházet o funkci „zastupitele“ (reprezentanta) za okres Oyam v celostátních parlamentních volbách, jak namítá v žalobě (zde soud upozorňuje, že ze Zprávy MZV USA o dodržování lidských práv za rok 2022 ze dne 20. března 2023 obsažené ve správním spise vyplývá, že se poslední „legislativní volby“ konaly v roce 2021).

38. Soud proto souhlasí se žalobcem, že uvedené nepřesnosti mohly být způsobeny ne zcela pregnantním tlumočením během pohovoru. Existuje spousta případů žádostí o udělení mezinárodní ochrany, v nichž by byly tyto nuance nepodstatné. Tak tomu však není v projednávané věci, kdy na tomto rozdílu žalovaný podstavil svou argumentaci o nepochopitelném charakteru útoku na žalobce.
39. Žalobce má rovněž pravdu v tom směru, že příliš nedává smysl odůvodnění závěru o nepochopitelné povaze útoku na žalobce tím, že se udál „mimo volební období“. Zde měl žalovaný zřejmě na mysli „období mezi volbami“, avšak o jaké volby se má jednat a jak jsou tato období stanovena, je opět nejasné.
40. Stran povahy politické činnosti žalobce a politického systému země jeho původu proto podle soudu neobsahuje předložený správní spis dostatečné podklady. Nejsou zde uvedeny základní informace o správním členění státu, o druzích zastupitelských orgánů (lokální, regionální, celostátní, popř. nadnárodní), volebních obdobích, typech voleb apod. Nejasnosti vyplývající z protokolu o pohovoru (město vs. okres) měly nadto být vyjasněny již během jeho provádění, popřípadě kdykoliv poté formou doplňujícího pohovoru. Námitka je proto důvodná.
41. Jako důvodnou však soud neshledal dílčí námitku žalobce, že žalobce byl v zemi původu terčem útoků vícekrát, avšak během pohovoru tyto útoky nezmínil, neboť na něj nebyl ze strany žalovaného tázán a nebyl mu dán dostatečný prostor je během pohovoru uvést. Toto tvrzení je totiž ve zjevném rozporu s obsahem protokolu o pohovoru ze dne 11. 1. 2023. Žalovaný se hned v rámci druhé otázky dotázal, zda v souvislosti se svou politickou aktivitou měl žalobce jen incident, ke kterému došlo dne 12. 12. 2022. Na tuto otázku pak žalobce odpověděl: „*Ano, poté, co jsem byl dříve sledován, jsem byl napaden pouze dne 12. 12. 2022.*“ Také dále během pohovoru žalobce na otázku, zda měl v zemi původu problémy s policií nebo jinými státními orgány, uvedl: „*S policií jsem problémy neměl. Jediný incident jsem měl s vojáky, jak jsem popsal výše.*“ Soudu se proto nejeví, že by žalobci nebyl dán dostatečný prostor nejen zmínit, ale také podrobně popsat eventuální další útoky. Z protokolu pak vyplývá, že na ně byl výslovně dotazován. Námitka je nedůvodná.
42. Soud se nakonec zabýval žalobní námitkou směřující proti nesprávnému posouzení statusu žalobce coby zranitelné osoby. Podle § 2 odst. 1 písm. i) zákona o azylu je zranitelnou osobou mimo jiné *osoba, která byla mučena nebo podrobena jiným vážným formám psychického nebo fyzického násilí.*

43. Označení žadatele jako zranitelné osoby má sice určité důsledky (srov. např. § 10 odst. 4 zákona o azylu), žalobce však neuvádí, jakého konkrétního pochybení se vůči němu žalovaný dopustil. Pouhá okolnost, že žadatel o udělení mezinárodní ochrany je zranitelnou osobou, sama o sobě nepředstavuje relevantní důvod pro udělení mezinárodní ochrany. K této skutečnosti musí přistoupit okolnost další, z hlediska udělení mezinárodní ochrany relevantní. Nesplnění povinnosti žalovaného podle § 10 odst. 4 zákona o azylu určit, zda žalobce je zranitelnou osobou, by mohlo teoreticky vést k porušení některých jeho procesních práv, což by mohlo představovat vadu řízení, která by mohla mít vliv na zákonnost. Zranitelné osoby totiž mohou vyžadovat v souvislosti s řízením o udělení mezinárodní ochrany podporu k uplatňování práv a plnění povinností. Žalobce nicméně takové porušení ustanovení o řízení před správním orgánem nenamítá. Namítá-li v této souvislosti, že žalovaný nezajistil v průběhu předcházejícího řízení jeho zdravotní prohlídku, shledal soud tento postup nedostatečným již výše. Toto pochybení totiž souvisí primárně s povinností zjistit náležitě skutkový stav, nikoliv s otázkou eventuálního postavení žalobce v řízení jako zranitelné osoby. Tato námitka nedůvodná.

Závěr a rozhodnutí o nákladech řízení

44. Soud napadené rozhodnutí bez dalšího zrušil pro vady řízení spočívající v tom, že skutkový stav, který vzal žalovaný za základ napadeného rozhodnutí, vyžaduje podstatné doplnění [§ 76 odst. 1 písm. b) s. ř. s.]. Zbývajících dílčími žalobními námitkami se soud již nezabýval, neboť se to v tuto chvíli jeví jako nadbytečné a předčasné; týkají se totiž zejména posouzení útoku na žalobce jako politicky motivovaného. Soud věc podle § 78 odst. 4 s. ř. s. vrátil žalovanému k dalšímu řízení.
45. Důkazní prostředky navržené žalobcem soud pro nadbytečnost neprovedl, neboť jejich provedení by nemohlo ničeho změnit na uvedených závěrech soudu. Ve svém souhrnu by se jednalo o podstatné doplnění skutkového stavu, z něhož vyšel správní orgán. Soud by zde však již nahrazoval činnost žalovaného, který skutkový stav zjistil podstatným způsobem nedostatečně. Skutečnosti nastalé po vydání napadeného rozhodnutí bude moci žalobce uplatnit v dalším řízení. Dokumenty nacházející se ve správním spisu se nepovažují za důkazní prostředky a dokazování se jimi neprovádí (srov. rozsudek NSS ze dne 29. 1. 2009, č. j. 9 Afs 8/2008-117).
46. O náhradě nákladů řízení soud rozhodl podle § 60 odst. 1 s. ř. s. Žalovaný nebyl v řízení úspěšný, proto nemá právo na náhradu nákladů řízení. Žalobce byl v řízení procesně úspěšný a podle § 60 odst. 1 s. ř. s. by měl právo na náhradu nákladů řízení, podle obsahu spisu mu však žádné náklady v souvislosti s uplatňováním práv v tomto soudním řízení nevznikly. Za žalobce činila procesní úkony v řízení jeho zástupkyně, jejíž odměnu za zastupování žalobce však nelze uložit k náhradě procesně neúspěšnému žalovanému, protože se nejedná o subjekt vykonávající specializované právní poradenství podle zvláštních zákonů ve smyslu § 35 odst. 2 s. ř. s. (srov. např. rozsudek NSS ze dne 15. 9. 2008, č. j. 4 Azs 51/2008-79).

Poučení :

Proti tomuto rozsudku lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozsudku). Případně-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližze následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

Nejvyšší správní soud však kasační stížnost odmítne pro nepřijatelnost, jestliže svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatele (§ 104a odst. 1 s. ř. s.).

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Praha 24. července 2025

JUDr. David Kryška v. r.
samosoudce